

Betænkning og indstilling afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 29. maj 2024

Betænkning og indstilling

om

ændring af forretningsordenen for Folketinget

(Sammenlægning af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget, mere fleksibel adgang til udskiftning af medlemmer i Granskningsudvalget og forhøjelse af antallet af tingsekretærer)

1. Baggrund

Udvalget for Forretningsordenen har på møder henholdsvis den 6. december 2023 og den 17. januar 2024 drøftet spørgsmålet om en mulig sammenlægning af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget med Granskningsudvalget som det fortsættende underudvalg. Udvalget har i tillæg hertil drøftet behovet for en ændring af den gældende særlige ordning for Granskningsudvalget, ifølge hvilken udskiftning af medlemmer i løbet af et folketingsår som udgangspunkt ikke er mulig, til en lidt mere fleksibel ordning med personlige stedfortrædere inspireret af den, man har i Det Udenrigspolitiske Nævn.

De to faste underudvalg er begge særligt reguleret i Folketingets forretningsorden. Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen nedsættes efter forretningsordenens § 59, og Granskningsudvalget nedsættes efter § 61.

De to underudvalg har en ensartet sammensætning og nært tilgrænsende arbejdsopgaver. Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen træder i praksis kun i funktion, når en undersøgelseskommission har afgivet en beretning, der vedrører ministres forhold, med henblik på stillingtagen til spørgsmålet om muligt retligt eller politisk ministeransvar. Granskningsudvalget iværksætter derimod selv forundersøgelser af sager, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget, og har normalt regelmæssige møder.

Reglerne om opfølgning på beretninger fra granskningskommissioner og visse undersøgelseskommissioner blev ved en ændring af forretningsordenen den 19. maj 2022 ændret, således at alle beretninger fra granskningskommissioner og undersøgelseskommissioner, herunder beretninger, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, fremover skal behandles i Granskningsudvalget, hvis undersøgelsen, som beretningen er udkommet af, er iværksat på Granskningsudvalgets initiativ, men efter de samme proces-

regler, som gælder for Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenens opfølgning på beretninger fra undersøgelseskommissioner. Retstilstanden er dermed nu den, at opfølgning på beretninger fra undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, der vedrører ministres forhold, skal ske i et af to ensartet sammensatte underudvalg og efter de samme procesregler, alene afhængigt af om der er tale om en undersøgelse, som er iværksat på Granskningsudvalgets initiativ, eller ikke.

Udvalget for Forretningsordenen finder denne ordning, som primært har baggrund i de to underudvalgs forskellige tilblivelseshistorie, mindre hensigtsmæssig, og det er derfor Udvalget for Forretningsordenens ønske at ændre forretningsordenen, således at Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget lægges sammen med Granskningsudvalget som det fortsættende underudvalg.

Udvalget for Forretningsordenen finder endvidere, at der er behov for en ændring af forretningsordenens regler om, at udskiftning i Granskningsudvalget som udgangspunkt ikke er mulig i løbet af et folketingsår, til en ordning med personlige stedfortrædere inspireret af den, man har i Det Udenrigspolitiske Nævn, således at der fra hver af de folketingsgrupper, der udpeger et medlem af Granskningsudvalget, samtidig skal udpeges en personlig stedfortræder for medlemmet. Det bemærkes dog, at de retningslinjer, der gælder for udskiftning i Det Udenrigspolitiske Nævn, ikke skal finde anvendelse for udskiftning i Granskningsudvalget, idet udskiftning i dette udvalg ud over med de personlige stedfortrædere ikke skal være mulig bortset fra de tilfælde, hvor et medlem udtræder af Folketinget eller af sin folketingsgruppe, udpeges som minister eller meddeles orlov.

Herudover har Folketingets Præsidium udtrykt ønske om at forhøje antallet af tingsekretærer fra 4 til 5, idet dette bl.a.

vil give mulighed for en større fleksibilitet i forbindelse med den bistand, tingsekretærene yder under møderne i Folketingssalen. Udvalget for Forretningsordenen kan tilslutte sig dette ønske og foreslår på den baggrund at ændre Folketingets forretningsorden, så antallet af tingsekretærer forhøjes fra 4 til 5.

2. Sammenlægning af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget

Grunden til, at Udvalget for Forretningsordenen har de to særskilte faste underudvalg, må søges i disses forskellige tilblivelseshistorie. Det kan imidlertid være vanskeligt at begrunde, at der skal være to underudvalg med nært tilgrænsende opgaver og ensartede regler for sammensætning, dog med forskellige regler for udskiftning af medlemmer.

Udvalget for Forretningsordenen foreslår på den baggrund, at Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget sammenlægges. Ud fra den betragtning, at Granskningsudvalget har den største aktivitet af de to underudvalg, herunder selv iværksætter forundersøgelser af sager, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget, og normalt har regelmæssige møder, mens Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen kun træder sammen, når der er sager til behandling, forekommer det mest nærliggende at foretage sammenlægningen ved at nedlægge Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og henlægge dets opgaver til Granskningsudvalget. Dette kræver en ændring af forretningsordenen, som bedst kan foretages ved at ophæve kapitlerne XVIII og XIX og sammenskrive deres indhold i et nyt, samlet kapitel.

Det bemærkes, at en sammenlægning alene vil vedrøre disse to faste, forretningsordensbestemte underudvalg. Udvalget for Forretningsordenen vil fortsat ligesom Folketingets øvrige stående udvalg kunne beslutte at nedsætte ad hoc-underudvalg til behandling af bestemte emner.

3. Ændring af reglerne om udskiftning af medlemmer i Granskningsudvalget

Der gælder i dag en særlig ordning for Granskningsudvalget i § 61, stk. 3-5, i Folketingets forretningsorden, hvorefter udskiftning af medlemmer som udgangspunkt ikke er mulig inden for et folketingsår bortset fra tilfælde, hvor et medlem udtræder af Folketinget eller af sin folketingsgruppe eller er blevet meddelt orlov fra Folketinget. At man indførte denne ordning, skyldtes overordnet set et ønske om at sikre en fast medlemskreds i udvalget, som ikke skulle påvirkes af, hvilke sager udvalget havde til behandling. Det skulle således ikke være muligt for folketingsgrupperne løbende at indsætte medlemmer i Granskningsudvalget, som havde et særligt kendskab til de konkrete sager f.eks. i kraft af et ordførerskab på området, gennem den almindelige procedure for medlemsudskiftning i Folketingets udvalg. Samtidig er det dog i forarbejderne til bestemmelserne forudsat, at Granskningsudvalgets medlemmer specifikt under samråd som led i forundersøgelser har mulighed for at lade sig bistå af 1 til 2 andre medlemmer af deres folketingsgrupper, som

f.eks. har en særlig indsigt i den sag, der er under behandling.

I tillæg til drøftelserne i Udvalget for Forretningsordenen om den foreslåede sammenlægning af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget med Granskningsudvalget som det fortsættende underudvalg har udvalget også drøftet, hvorvidt de gældende regler er unødigt restriktive, og om det ikke vil være mere hensigtsmæssigt at give folketingsgrupperne lidt større fleksibilitet.

Udvalget for Forretningsordenen har på baggrund af disse drøftelser fundet det hensigtsmæssigt at foreslå en mere fleksibel ordning, hvor det dog stadig fastholdes, at Granskningsudvalget bør udgøre en fast kreds af medlemmer og ikke blot en varierende kreds af fagordførere, der mødes i et særligt forum. Udvalget foreslår en ordning inspireret af reglerne for Det Udenrigspolitiske Nævn, således at der fra hver af de folketingsgrupper, der udpeger et medlem af Granskningsudvalget, samtidig skal udpeges en personlig stedfortræder for medlemmet. Det bemærkes dog, at de retningslinjer, der gælder for udskiftning i Det Udenrigspolitiske Nævn, ikke vil finde anvendelse for udskiftning i Granskningsudvalget, idet udskiftning i dette udvalg ud over med de personlige stedfortrædere ikke skal være mulig bortset fra i følgende tilfælde: Udtræder et medlem af Granskningsudvalget af Folketinget eller af sin folketingsgruppe, eller bliver et medlem minister, skal den folketingsgruppe, som udpegede vedkommende, udpege et nyt medlem i stedet for vedkommende. Meddeles et medlem af Granskningsudvalget orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege et midlertidigt medlem i stedet for vedkommende til at fungere, så længe orloven varer. Tilsvarende skal gælde for stedfortræderne.

Hvis en stedfortræder udpeges som nyt medlem i de tilfælde, hvor et medlem udtræder af Folketinget eller af sin folketingsgruppe eller udpeges som minister, skal den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege en personlig stedfortræder for den pågældende. I de tilfælde, hvor en stedfortræder udpeges som midlertidigt medlem på grund af et medlems orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege en midlertidig stedfortræder for den pågældende til at fungere, så længe orloven varer.

Udvalget for Forretningsordenens adgang til at dispensere fra disse bestemmelser, hvor særlige forhold taler for det, opretholdes, idet det dog fortsat ikke vil være muligt at tillade, at mere end ét folketingsmedlem fra samme folketingsgruppe samtidig er medlem af Granskningsudvalget, eller at medlemmer af Folketinget uden for folketingsgrupperne er medlemmer af Granskningsudvalget. Det vil endvidere ikke være muligt at udpege en stedfortræder eller en midlertidig stedfortræder fra en anden folketingsgruppe end den, der har udpeget det pågældende medlem.

4. Forhøjelse af antallet af tingsekretærer

Folketingets Præsidium har udtrykt ønske om at forhøje antallet af tingsekretærer fra 4 til 5 bl.a. med henblik på at

give mulighed for en større fleksibilitet i forbindelse med den bistand, tingsekretærene yder under møderne i Folketingssalen. Udvalget for Forretningsordenen kan tilslutte sig dette ønske og foreslår på den baggrund at ændre Folketingets forretningsorden, så antallet af tingsekretærer forhøjes fra 4 til 5.

Indstilling

Herefter indstiller *udvalget* de i nedenstående forslag til folketingsbeslutning indeholdte ændringer af forretningsordenen til *vedtagelse*.

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af Folketingets forretningsorden

(Sammenlægning af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget, mere fleksibel adgang til udskiftning af medlemmer i Granskningsudvalget og forhøjelse af antallet af tingsekretærer)

§ 1

I forretningsorden for Folketinget, som vedtaget den 17. december 1953 og ændret senest den 22. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »4 tingsekretærer« til: »5 tingsekretærer«.
2. § 8, *stk. 3, 2. pkt.*, ophæves.
3. *Kapitlerne XVIII og XIX* ophæves, og i stedet indsættes:

»KAPITEL XVIII

Undersøgelser med særlig parlamentarisk forankring og visse spørgsmål om ministeransvar

§ 54. Udvalget for Forretningsordenen behandler efter henvisning eller på eget initiativ spørgsmål om, hvorvidt forhold fra en ministers side skal give grundlag for, at ministeren søges draget til ansvar for det pågældende forhold.

§ 55. Udvalget for Forretningsordenen kan afgive indstilling til Folketinget om, at der nedsættes en undersøgelseskommission efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner.

§ 56. Udvalget for Forretningsordenen behandler udkommet af undersøgelser iværksat i medfør af § 61 og af de undersøgelseskommissioner iværksat på andet grundlag, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, med henblik på eventuel indstilling om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet bør føre til, herunder om eventuelt ansvar for ministre, herunder afgåede ministre.

Stk. 2. Ved Udvalget for Forretningsordenens behandling af beretninger fra undersøgelseskommissioner eller granskningskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, gælder reglerne i §§ 65 og 66.

§ 57. Udvalget for Forretningsordenen nedsætter et permanent underudvalg, Granskningsudvalget, til at varetage undersøgelse af sager, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget, og til at foretage den forberedende behandling af udvalgets opgaver efter dette kapitel.

Stk. 2. Granskningsudvalget sammensættes af et medlem fra hver af de folketingsgrupper, der er repræsenteret i Udvalget for Forretningsordenen, samt observatørene i dette udvalg fra Folketingets øvrige folketingsgrupper.

Stk. 3. Fra hver af de folketingsgrupper, der udpeger et medlem af Granskningsudvalget i medfør af *stk. 2*, skal der samtidig udpeges en personlig stedfortræder for medlemmet. Udskiftning ud over med disse stedfortrædere er ikke mulig, jf. dog *stk. 4* og *5*.

Stk. 4. Udtræder et medlem af Granskningsudvalget af Folketinget eller af sin folketingsgruppe, eller bliver et medlem minister, skal den folketingsgruppe, som udpegede vedkommende, udpege et nyt medlem i stedet for vedkommende. Meddeles et medlem af Granskningsudvalget orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege et midlertidigt medlem i stedet for vedkommende til at fungere, så længe orloven varer. 1. og 2. pkt. gælder tilsvarende for stedfortrædere udpeget i medfør af *stk. 3*. Hvis en stedfortræder udpeget i medfør af *stk. 3* udpeges som nyt medlem i de i 1. pkt. nævnte tilfælde, skal den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege en personlig stedfortræder for den pågældende efter reglerne i *stk. 3*. Hvis en stedfortræder udpeget i medfør af *stk. 3* udpeges som midlertidigt medlem i de i 2. pkt. nævnte tilfælde på grund af et medlems orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege en midlertidig stedfortræder for den pågældende efter reglerne i *stk. 3* til at fungere, så længe orloven varer.

Stk. 5. Udvalget for Forretningsordenen kan, hvor særlige forhold taler for det, tillade fravigelse af *stk. 3, 2. pkt.*, og *stk. 4*.

Stk. 6. Granskningsudvalgets møder foregår for lukkede døre. Udvalget for Forretningsordenen kan dog beslutte, at møder i Granskningsudvalget skal være offentlige, jf. dog § 58, *stk. 3*.

Stk. 7. Granskningsudvalget vælger snarest efter sin nedsættelse en formand og en næstformand. Ved valget har hvert medlems stemme vægt svarende til antallet af medlemmer af den folketingsgruppe, som vedkommende repræsenterer. Bliver formands- eller næstformandsposten ledig, vælger udvalget en ny formand eller næstformand.

§ 58. Efter anmodning fra medlemmer af Granskningsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst en tredjedel af Folketingets medlemmer, iværksætter Granskningsudvalget en forundersøgelse af en sag, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget. En forundersøgelse gennemføres af Granskningsudvalget selv.

Stk. 2. Til oplysning af en sag som led i en forundersøgelse kan Granskningsudvalget stille spørgsmål til ministre

til skriftlig besvarelse eller til mundtlig besvarelse under et samråd i et møde i Granskningsudvalget efter reglerne i § 8, stk. 6.

Stk. 3. Samråd i Granskningsudvalget afholdes for lukkede døre.

Stk. 4. Spørgsmål til ministre som led i en forundersøgelse drøftes, inden de stilles, i Granskningsudvalget. Ved uenighed om formen for eller udformningen af spørgsmål træffes beslutningen ved almindeligt flertal, således at hvert medlems stemme har vægt svarende til antallet af medlemmer af den folketingsgruppe, som vedkommende repræsenterer.

§ 59. Granskningsudvalget kan på ethvert trin af forundersøgelsen bringe denne til ophør, hvis Granskningsudvalget ikke finder grundlag for at behandle sagen yderligere. Beslutning herom kan kun tages med tilslutning fra medlemmer af Granskningsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst to tredjedele af Folketingets medlemmer.

Stk. 2. Medmindre forundersøgelsen bringes til ophør efter bestemmelsen i stk. 1, afslutter Granskningsudvalget denne med afgivelse af en indstilling til Udvalget for Forretningsordenen, jf. § 60.

§ 60. Finder medlemmer af Granskningsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst en tredjedel af Folketingets medlemmer, efter forundersøgelsen, at yderligere undersøgelser er påkrævet, indstiller Granskningsudvalget til Udvalget for Forretningsordenen, at der iværksættes en egentlig undersøgelse af sagen, med angivelse af den ønskede undersøgelsesform, jf. § 61, stk. 1. Hvis andre medlemmer af Granskningsudvalget, som også repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst en tredjedel af Folketingets medlemmer, modsætter sig, at en egentlig undersøgelse iværksættes, eller hvis de pågældende ønsker sagen forhandlet af Folketinget, indstiller Granskningsudvalget til Udvalget for Forretningsordenen, at sagen forhandles af Folketinget.

Stk. 2. Er der ikke medlemmer af Granskningsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst en tredjedel af Folketingets medlemmer, som efter forundersøgelsen finder, at yderligere undersøgelser er påkrævet, redegør Granskningsudvalget i indstillingen for, hvilke politiske konklusioner sagen bør føre til.

§ 61. Udvalget for Forretningsordenen tager på grundlag af en indstilling herom fra Granskningsudvalget, jf. § 60, stk. 1, 1. pkt., de fornødne skridt til at iværksætte en egentlig undersøgelse af sagen under følgende former:

- 1) En uvildig advokatundersøgelse.
- 2) En faglig ekspertudredning.
- 3) En granskningskommission, jf. kapitel 1 a i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner.
- 4) En undersøgelseskommission, jf. kapitel 1 i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner.

Stk. 2. Udvalget for Forretningsordenen tager på grundlag af en indstilling herom fra Granskningsudvalget, jf. § 60,

stk. 1, 2. pkt., de fornødne skridt til, at spørgsmålet om en iværksættelse af en egentlig undersøgelse og formen herfor forhandles af Folketinget.

§ 62. Granskningsudvalget fastsætter den nærmere ramme for en uvildig advokatundersøgelse eller en faglig ekspertudredning, jf. § 61, stk. 1, nr. 1 og 2, herunder opdraget for undersøgelsen eller udredningen og valget af den eller de advokater eller den eller de eksperter, der skal gennemføre undersøgelsen eller udredningen.

Stk. 2. Granskningsudvalget fastsætter kommissoriet for en granskningskommission, jf. § 61, stk. 1, nr. 3. Kommissoriets fastsættes på en sådan måde, at granskningskommissionens arbejde kan forventes afsluttet inden for 1 år fra nedsættelsen. Granskningsudvalget udpeger granskningskommissionens medlemmer, herunder formanden, og dens udspørger.

Stk. 3. Udvalget for Forretningsordenen eller Granskningsudvalget foretager i samråd med justitsministeren den fornødne nærmere udformning af kommissoriet for en undersøgelseskommission i de i § 55 og § 61, stk. 1, nr. 4, nævnte tilfælde. På samme måde foretages udpegningen af undersøgelseskommissionens medlemmer, herunder formanden, og dens udspørger.

Stk. 4. Ved Granskningsudvalgets beslutninger efter stk. 1-3 har hvert medlems stemme vægt svarende til antallet af medlemmer af den folketingsgruppe, som vedkommende repræsenterer.

§ 63. En granskningskommission skal på dennes initiativ gives lejlighed til at drøfte spørgsmål om undersøgelsens retning og fremdrift med Granskningsudvalget.

§ 64. Udkommet af en undersøgelse iværksat efter § 61 behandles i Granskningsudvalget. Granskningsudvalget afgiver indstilling til Udvalget for Forretningsordenen om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet bør føre til, herunder om eventuelt ansvar for ministre, herunder afgåede ministre.

Stk. 2. Ved Granskningsudvalgets behandling af beretninger fra granskningskommissioner eller undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, gælder reglerne i §§ 65 og 66.

§ 65. Den minister, hvis forhold undersøges, har ret til bisidder efter eget valg. Ministeren gives lejlighed til over for udvalget at kommentere kommissionsberetningen. Ministeren og ministerens eventuelle bisidder har ret til at blive gjort bekendt med undersøgelsens skriftlige materiale. Udvalget kan dog begrænse ministerens adgang til dette materiale, såfremt afgørende hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredjemand taler for det. Ministeren og dennes eventuelle bisidder har endvidere ret til at overvære møder i udvalget med andre personer. Bisidderen har adgang til at stille spørgsmål til disse personer og har endvidere adgang til at anmode udvalget om at foranstalte yderligere bevisførelse inden for de rammer, der gælder for udvalgets sagsoplysning. Der udfærdiges referat af ministerens egen mødedeltagelse, og der gives ministeren og dennes eventuelle bisidder kopi heraf.

Stk. 2. Udvalget kan udpege en eller flere personer til som sagkyndige at bistå udvalget. De sagkyndige skal være uvildige og uafhængige af de myndigheder, personer m.v., hvis forhold undersøges, eller som i øvrigt berøres af undersøgelsen.

Stk. 3. Der kan ikke stilles spørgsmål til embedsmænd.

§ 66. Hvis udvalget på grundlag af beretning fra en undersøgelseskommission eller en granskningskommission eller på andet grundlag overvejer at søge ministeransvar gjort gældende, skal udvalget tidligst muligt gøre vedkommende minister bekendt med de kritikpunkter, som udvalget overvejer at fremdrage i sin indstilling. Ministeren kan forlange at modtage udvalgets udkast til beretning eller betænk-

ning. Ministeren skal have lejlighed til på det således foreliggende grundlag at afgive skriftlig udtalelse til udvalget og til i møde med udvalget at redegøre nærmere for sine synspunkter. Hvis udvalgets behandling undtagelsesvis omfatter en supplerende undersøgelse til klarlæggelse af nogle faktiske forhold, bør ministeren inden en skriftlig eller mundtlig udspejgning gøres bekendt med, hvilke faktiske forhold undersøgelsen omfatter.«

§ 2

Folketingsbeslutningen træder i kraft ved begyndelsen af folketingsåret 2024-25.

Bemærkninger til forslaget

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at antallet af tingsekretærer forhøjes fra 4 til 5.

Til nr. 2

Det foreslås at ophæve bestemmelsen i § 8, stk. 3, 2. pkt., om, at »om udvalgsbehandling af spørgsmål vedrørende ministeransvar gælder dog bestemmelserne i kapitel XVIII«, idet bestemmelsen ikke har noget selvstændigt indhold.

Til nr. 3

Det foreslås, at Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen og Granskningsudvalget slås sammen med Granskningsudvalget som det fortsættende underudvalg. Det foreslås endvidere at ændre den gældende særlige ordning for Granskningsudvalget, ifølge hvilken udskiftning af medlemmer i løbet af et folketingsår som udgangspunkt ikke er mulig, til en ordning med personlige stedfortrædere. Disse ændringer af forretningsordenen foreslås foretaget ved at ophæve kapitlerne XVIII og XIX og sammenskrive deres indhold i et nyt, samlet kapitel. Nedenfor gennemgås hver paragraf i det foreslåede nye kapitel.

Til § 54

Paragraffen videreføres uændret.

Til § 55

1. pkt. videreføres med en lovteknisk ændring gående ud på, at henvisningen til »lov om undersøgelseskommissioner« ændres til lovens fulde titel »lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner«. I øvrigt gælder denne adgang til at stille forslag om, at der nedsættes en undersøgelseskommission, også for alle andre folketingsudvalg og folketingsmedlemmer. Indholdet af bestemmelsen i det gældende 2. pkt. om udformningen af bestemmelserne om en undersøgelseskommissions opgaver flyttes til det foreslåede § 62, stk. 3, således at rammerne for alle de egentlige undersøgelser samles i § 62.

Til § 56

Stk. 1 indeholder en bestemmelse om, at Udvalget for Forretningsordenen behandler udkommet af undersøgelser iværksat i medfør af § 61 og af de undersøgelseskommissioner iværksat på andet grundlag, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, med henblik på eventuel indstilling om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet bør føre til, herunder om eventuelt ansvar for ministre, herunder afgåede ministre. Der er ikke tilsigtet nogen materielle ændringer i forhold til de gældende regler. Indholdet af bestemmelsen i det gældende § 56, 2. pkt., om, at vedkommende minister gives lejlighed til over for udvalget at kommentere kommissionsberetningen, flyttes til det foreslåede § 65, stk. 1, 2. pkt., således at reglerne for sagsbehandling samles til sidst i kapitlet.

Som konsekvens af sammenskrivningen af de to kapitler har flere bestemmelser byttet plads, og *stk. 2* indeholder derfor en bestemmelse om, at ved Udvalget for Forretningsordenens behandling af beretninger fra undersøgelseskommissioner eller granskningskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, gælder reglerne i §§ 65 og 66, der med enkelte justeringer svarer til de nugældende regler i § 56, 2. pkt., og §§ 57 og 58.

Til § 57

Paragraffen viderefører de dele af de gældende §§ 59 og 61, der skal opretholdes efter sammenlægningen af de to underudvalg. I *stk. 1* tilføjes som konsekvens af sammenlægningen det nuværende Underudvalg under Udvalget for Forretningsordenens opgaver under Granskningsudvalgets opgaver. Det bemærkes, at Udvalget for Forretningsordenen dog ikke har fundet det hensigtsmæssigt at videreføre bestemmelserne i det gældende § 59, om, at »underudvalget afgiver udtalelse til Udvalget for Forretningsordenen til brug for dets beretning eller dets betænkning til Folketinget«, og at »samtlige underudvalgets medlemmer tilkendegiver deres synspunkter i underudvalgets udtalelser til Udvalget for Forretningsordenen«. Dette skal ses i sammenhæng med, at det fremover foreslås at være Granskningsudvalget, der afgiver indstilling til Udvalget for Forretningsordenen efter reglerne i dette kapitel, og at Granskningsudvalget vil afgive

udtalelse efter de regler, der gælder for udvalgets øvrige indstillinger til udvalget. Det findes endvidere ikke nødvendigt eller hensigtsmæssigt her at foreskrive i forretningsordenen, hvilke skridt Udvalget for Forretningsordenen kan eller bør tage som opfølgning på en indstilling fra Granskningsudvalget, jf. dog reglerne i de foreslåede §§ 65 og 66 om sikring af ministres retssikkerhed. Den gældende bestemmelse i § 59, 4. pkt., om, at de anførte regler for sagsbehandlingen i Udvalget for Forretningsordenen også gælder for underudvalgets sagsbehandling, udgår, som konsekvens af at reglerne for Granskningsudvalgets sagsbehandling er reguleret særskilt, jf. § 64, stk. 2.

Det gældende § 61, stk. 2, om Granskningsudvalgets sammensætning videreføres uændret i *stk. 2*.

Stk. 3 foreslås nyaffattet, således at bestemmelsen om, at der som udgangspunkt ikke kan ske udskiftning af medlemmer i Granskningsudvalget i løbet af et folketingsår, ændres til en ordning inspireret af ordningen i Det Udenrigspolitiske Nævn, således at der fra hver af de folketingsgrupper, der udpeger et medlem af Granskningsudvalget i medfør af stk. 2, samtidig skal udpeges en personlig stedfortræder for medlemmet, der kan indtræde i stedet for medlemmet uanset baggrunden for, at medlemmet ikke deltager i mødet eller en del af mødet. Der kan ikke udpeges en stedfortræder fra en anden folketingsgruppe end den, der har udpeget medlemmet. De retningslinjer, der gælder for udskiftning i Det Udenrigspolitiske Nævn, vil ikke finde anvendelse for udskiftning i Granskningsudvalget, idet udskiftning i dette udvalg ud over med de personlige stedfortrædere ikke skal være mulig bortset fra i de tilfælde, der er nævnt i bestemmelsens stk. 4 og 5. Folketingsgrupper, der kun består af ét folketingsmedlem, vil ikke have mulighed for at udpege en stedfortræder for gruppens medlem af Granskningsudvalget.

I *stk. 4* foreslås det med enkelte sproglige justeringer at videreføre bestemmelserne i det gældende § 61, stk. 4, om, at udtræder et medlem af Granskningsudvalget af Folketinget eller af sin folketingsgruppe, skal den folketingsgruppe, som udpegede vedkommende, udpege et nyt medlem i stedet for vedkommende. Meddeles et medlem af Granskningsudvalget orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege et midlertidigt medlem i stedet for vedkommende til at fungere, så længe orloven varer. Det foreslås herudover i 1. pkt. at tilføje, at folketingsgruppen ligeledes skal udpege et nyt medlem af Granskningsudvalget, hvis et medlem bliver minister. Ændringen er begrundet i den praksis, der er opstået i udvalget.

Der foreslås som konsekvens af indførelsen af en ordning med personlige stedfortrædere indsat 3.-5. pkt. i *stk. 4* om, at 1. og 2. pkt. gælder tilsvarende for stedfortrædere udpeget i medfør af stk. 3. Hvis en stedfortræder udpeget i medfør af stk. 3 udpeges som nyt medlem i de i 1. pkt. nævnte tilfælde, skal den folketingsgruppe, som har udpeget vedkommende, udpege en personlig stedfortræder for den pågældende efter reglerne i stk. 3. Hvis en stedfortræder udpeget i medfør af stk. 3 udpeges som midlertidigt medlem i de i 2. pkt. nævnte tilfælde på grund af et medlems orlov efter reglerne i kapitel XV, kan den folketingsgruppe, som har udpeget

vedkommende, udpege en midlertidig stedfortræder for den pågældende efter reglerne i stk. 3 til at fungere, så længe orloven varer. Der kan ikke udpeges en stedfortræder eller en midlertidig stedfortræder fra en anden folketingsgruppe end den, der har udpeget medlemmet.

I *stk. 5* opretholdes Udvalget for Forretningsordenens adgang til at dispensere, hvor særlige forhold taler for det, jf. det gældende § 61, stk. 5, idet det dog fortsat ikke vil være muligt at tillade, at mere end ét folketingsmedlem fra samme folketingsgruppe samtidig er medlem af Granskningsudvalget, eller at medlemmer af Folketinget uden for folketingsgrupperne er medlemmer af Granskningsudvalget. Det vil endvidere ikke være muligt at udpege en stedfortræder eller en midlertidig stedfortræder fra en anden folketingsgruppe end den, der har udpeget det pågældende medlem. Der foretages en lovteknisk præcisering som konsekvens af den foreslåede nyaffattelse af stk. 3, således at henvisningen »stk. 3 og 4« ændres til »stk. 3, 2. pkt., og stk. 4«.

Bestemmelsen i det gældende § 61, stk. 6, om, at Granskningsudvalgets møder foregår for lukkede døre, videreføres i *stk. 6*. Det foreslås at indsætte et 2. pkt. om, at Udvalget for Forretningsordenen dog kan beslutte, at møder i Granskningsudvalget skal være offentlige bortset fra samråd. Den foreslåede bestemmelse skal ses, i sammenhæng med at Udvalget for Forretningsordenen hidtil i medfør af § 60, som foreslås ophævet som konsekvens af sammenlægningen, har kunnet beslutte, at møder i Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen skulle være offentlige.

Det gældende § 61, stk. 7, videreføres uændret i *stk. 7*.

Til § 58

Paragraffen er en uændret videreførelse af den gældende § 62.

Til § 59

Paragraffen er en uændret videreførelse af den gældende § 63.

Til § 60

Paragraffen er en uændret videreførelse af den gældende § 64.

Til § 61

Paragraffen er en uændret videreførelse af den gældende § 65.

Til § 62

Paragraffen viderefører den gældende § 66, hvor stk. 1 og 2 videreføres uændret. Idet *stk. 1* og *2* fastsætter rammerne for hver af de egentlige undersøgelser, der er nævnt i de foreslåede § 61, stk. 1, nr. 1-3, dvs. for en uvildig advokatundersøgelse, en faglig ekspertudredning og en granskningskommission, foreslås det af hensyn til det samlede overblik at tilføje et nyt stykke efter stk. 2, hvormed også rammerne for en egentlig undersøgelse, der er nævnt i § 61, stk. 1, nr. 4, (undersøgelseskommission), gengives. Der er

med det foreslåede nye *stk. 3* alene tale om gengivelse af de regler, der allerede følger af § 1, *stk. 4*, i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, om, at i de tilfælde, hvor en undersøgelseskommission nedsættes på baggrund af en folketingsbeslutning, jf. de foreslåede § 55 og § 61, *stk. 1*, nr. 4, foretages udformningen af kommissoriet for denne af Udvalget for Forretningsordenen eller Granskningsudvalget i samråd med justitsministeren. Ved »kommissoriet« forstås kommissionens opgaver, jf. § 1, *stk. 4*, i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner.

Idet *stk. 2* om granskningskommissioner ud over bestemmelsen om fastsættelse af kommissoriet også indeholder en bestemmelse om udpegning af en granskningskommissions medlemmer, herunder formanden, og dens udspørger, foreslås det at indsætte en tilsvarende bestemmelse i *stk. 3* om undersøgelseskommissioner, der nedsættes på baggrund af en folketingsbeslutning, jf. § 55 og § 61, *stk. 1*, nr. 4. Der foreslås således et 2. pkt. i *stk. 3* om, at hvor en undersøgelseskommission nedsættes på baggrund af en folketingsbeslutning, jf. de foreslåede § 55 og § 61, *stk. 1*, nr. 4, foretages udpegning af kommissionens medlemmer, herunder formanden, og dens udspørger af Udvalget for Forretningsordenen eller Granskningsudvalget i samråd med justitsministeren. Der er alene tale om en gengivelse af de regler, der allerede følger af § 1, *stk. 4*, 2. pkt., i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner.

Det nugældende *stk. 3* om, at ved Granskningsudvalgets beslutninger efter *stk. 1* og *2* har hvert medlems stemme vægt svarende til antallet af medlemmer af den folketingsgruppe, som vedkommende repræsenterer, videreføres som *stk. 4* med den tilføjelse, at også Granskningsudvalgets beslutninger efter det foreslåede *stk. 3* omfattes af stemmewægsreglen. Dette betyder, at i de tilfælde, hvor en undersøgelseskommission iværksættes efter det foreslåede § 61, *stk. 1*, nr. 4, og hvor det er Granskningsudvalget, der i samråd med justitsministeren foretager den nærmere udformning af kommissoriet for kommissionen og udpegningen af dens medlemmer, herunder formanden, og dens udspørger, så gælder stemmewægsreglen også for Granskningsudvalgets beslutninger i den sammenhæng, dvs. at stemmewægsreglen gælder for Granskningsudvalgets beslutninger i forbindelse med fastsættelse af rammerne for alle de egentlige undersøgelser, der er omfattet af det foreslåede § 61, *stk. 1*.

Til § 63

Søren Gade (V) fmd. Leif Lahn Jensen (S) nfm. Jeppe Søe (M) Karsten Hønge (SF) Karina Adsbøl (DD)

Rasmus Horn Langhoff (S) Benny Engelbrecht (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Jens Joel (S) Lea Wermelin (S)

Mogens Jensen (S) Lars Christian Lilleholt (V) Torsten Schack Pedersen (V) Henrik Frandsen (M) Peter Skaarup (DD)

Betina Kastbjerg (DD) Ole Birk Olesen (LA) Mai Mercado (KF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Trine Pertou Mach (EL)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT)

Paragraffen er med en mindre sproglig justering en uændret videreførelse af den gældende § 67, hvoraf det følger, at hvor en granskningskommission er nedsat efter reglerne i dette kapitel og lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, vil kommissionen kunne rette henvendelse til Granskningsudvalget med henblik på en drøftelse af spørgsmål om undersøgelsens retning og fremdrift med Granskningsudvalget. Bestemmelsen gælder kun for granskningskommissioner.

Til § 64

Paragraffen er en uændret videreførelse af den gældende § 68, idet der dog er foretaget en tilretning af henvisninger som konsekvens af bestemmelseernes ændrede placering i det nye kapitel. Reglerne om sikring af ministres retssikkerhed i de nugældende § 56, 2. pkt., og §§ 57 og 58 (som med enkelte justeringer er videreført i §§ 65 og 66) gælder uændret ved den behandling af beretninger fra granskningskommissioner og undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, som Granskningsudvalget foretager med henblik på at afgive indstilling til Udvalget for Forretningsordenen.

Til § 65

Paragraffen er en videreførelse af den gældende § 57 med to ændringer. Der foreslås indsat et 2. pkt. i *stk. 1*, som indeholder bestemmelsen fra det gældende § 56, 2. pkt., om, at den minister, hvis forhold undersøges, gives lejlighed til over for udvalget at kommentere kommissionsberetningen. Herudover foreslås det at ændre den kønsspecifikke betegnelse »hans« i *stk. 1*, 6. pkt., der bliver 7. pkt., således at »ministeren og hans bisidder« ændres til: »ministeren og dennes eventuelle bisidder«.

Til § 66

Paragraffen er en videreførelse af den gældende § 58, idet det dog foreslås at indsætte ordene »eller en granskningskommission« efter »beretning fra en undersøgelseskommission« i 1. pkt. Ændringen er en konsekvens af den foreslåede præcisering i § 56.

Til § 2

Det foreslås, at ændringerne træder i kraft ved begyndelsen af folketingsåret 2024-25.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5